

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 490 | כ"ה חשוון תשס"ט | 12.11.09 | משוגר למנויים בלבד | kav1@bezeqint.net | www.kavnet.co.il
מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: היסמין 1 רמת אפעל | טל. 03-6354484 | פקס. 03-6354490

מנהל גף יישומי מחשב; משה"ח ערוך ללמידה מרחוק אם שפעת החזירים תתפשט ותהפוך למגיפה

שבאמצעותם יוכלו התלמידים להיכנס מהמחשבים בביתם לתוכניות אלו.

כמו כן נבנה ביחד עם הטלוויזיה החינוכית לוח שידורים מיוחד, שיופעל אף הוא אם יוכרז על מצב חירום בשל התפשטות המחלה.

במבצע עופרת יצוקה התקיים חלק ניכר מהקשר של בתיה"ס עם התלמידים באמצעות פורומים באתרי האינטרנט הבית ספריים. אולם לא לכל בתיה"ס בארץ יש אתר, וחלק מהאתרים הקיימים הם ישנים מאוד, ואינם מאפשרים את קיומו של קשר כזה.

בתגובה לשאלה על כך מציין דיין, כי לאחרונה ערך גף יישומי מחשב מיפוי, שבו נבדק קיומו של אתר בית ספרי בכל בתיה"ס. לדבריו, למרבית בתיה"ס יש כיום אתרים. בכל בתיה"ס שיש בהם אתרים, הונחו מפעילי האתר כיצד לעשות קישורים לאתרים של חומרי למידה בעת חירום.

לדבריו, אם אכן תתפשט שפעת החזירים במערכת החינוך, יפתחו לבתיה"ס שאין להם אתרים פורומים באתר של מינהל התקשוב. דיין מציין, כי בצפון ובדרום יש כמעט לכל בתיה"ס אתרים, גם במגזר הלא יהודי. לדבריו, במהלך עריכת המיפוי גם סימנו המדריכים ליקויים באתרים הבית ספריים, והם יסייעו לבתיה"ס לפתור אותם. כמו כן, קיבלה מכללת אריאל לאחרונה זיכיון ממשה"ח, שבמסגרתו תעניק ייעוץ לבתיה"ס שעדיין אין להם אתרים, באפיון סביבות הלמידה הנדרשות להקמתם.

בשבוע שעבר נסגר בי"ס המעיין בירושלים, לאחר שמספר תלמידים גדול חלה בשפעת החזירים.

קו לחינוך ביקש לבחון האם משה"ח ערוך לתרחיש של השבתת חלקים גדולים ממערכת החינוך בשל התפשטות המחלה. לדברי מנהל גף יישומי מחשב בחינוך, רוני דיין, בעקבות הלקחים שהופקו ממבצע עופרת יצוקה, אכן נערך משה"ח מבעוד מועד לקיים מערך של למידה מרחוק, במקרה שמגיפת שפעת החזירים תתפשט בהיקף נרחב. לדבריו, לבתי"ס שבהם פרצה המחלה מגיע מייד צוות של הגף, שמתדרך את המורים כיצד להפעיל למידה מרחוק.

דיין מספר, כי במשה"ח הוקם צוות בראשות הסמנכ"ל, איציק תומר, שבו משתתפים כל מנהלי היחידות הפדגוגיות וראשי יחידות המחשוב במשרד. לדבריו, בישיבות הצוות פירטו מנהלי היחידות הפדגוגיות את הצרכים במקצועות השונים, שיש לתת להם מענה בלמידה מרחוק אם תתפשט המגפה.

בעקבות זאת, הועלו לאתר חדש בשם "לבריאות", בשבוע שעבר, קישורים לפעילויות ותוכניות לימודים מקוונות לחינוך הקדם יסודי, לחינוך היסודי ולחינוך המיוחד. התוכניות המקוונות של משה"ח כבר נפתחו לשימוש הגולשים. לדברי דיין, משה"ח גם הגיע להסדר עם חברות המספקות תוכניות ללמידה מרחוק בתשלום. תוכניות אלו יפתחו למוסדות החינוך רק אם יוכרז על מצב חירום במערכת החינוך. מוסדות החינוך יקבלו קודים,

מחלוקת בין יו"ר התאגדות המנהלים ומשה"ח בנושא החזרת 18 אלף שעות לחינוך העל יסודי

באזרחות, שנוספה רק אשתקד, כך שלא מדובר בהחזרת שעות שקוצצו בעבר.

ממשה"ח נמסר בתגובה, כי במשרד דוחים את טענותיו של לוקר. לטענת המשרד, הוחזרו למערכת החינוך בתשס"ט 18,150 שעות, על פי הפירוט הבא; אזרחות בחטיבה העליונה – 10,000 שעות, מחוננים ביסודי – 1,000 שעות, מחוננים בחטיבות הביניים – 1,000 שעות, חינוך בחטיבות הביניים – 1,800 שעות, אזרחות בחטיבות הביניים – 1,500 שעות, של"ח – 400 שעות, חטיבות הביניים – 2,200 שעות, תוכנית חלוץ חינוכי – 250 שעות.

לגבי הטענה בדבר אי-החזרת 5,000 השעות בתש"ע, נמסר ממשה"ח, כי השנה הוקצו 20 מיליון שקלים נוספים לשעות הוראה בחטיבות העליונות, במסגרת התוכנית לשיפור ההישגים. עוד נמסר, כי 10 מיליון שקלים הוקצו לחטיבה העליונה על ידי הגדלת המכסות לתוכניות מב"ר והכוון ב-50 כיתות.

יו"ר הנהלת התאגדות המנהלים, אריה לוקר, טוען כי חלק ניכר מ-18,000 שעות הלימוד, שהיו אמורות להיות מוחזרות לחינוך העל יסודי בתשס"ט, לא הגיעו ליעדן. לוקר אף שיגר לאחרונה מכתב ליו"ר ועדת החינוך של הכנסת, זבולון אורלב, שבו הוא מבקש כי הוועדה תבדוק מה עלה בגורלן של השעות. כך, לדוגמה, טוען לוקר, כי 1,500 שעות, שעל פי רישומי משה"ח הועברו ללימודי אזרחות בחטיבות הביניים, לא הגיעו אליהן בפועל.

כמו כן טוען לוקר, כי בשנת הלימודים הנוכחית, תש"ע, לא הוחזרו לחטיבות העליונות 5,000 שעות, שהיו אמורות להיות מוחזרות על פי ההסכם שנערך בין משה"ח לארגון המורים לאחר שביתת המורים בתשס"ח.

לוקר אינו מקבל את טענת משה"ח, כי בשעות שהוחזרו נכללות 10,000 שעות, שהועברו בתשס"ט ללימודי האזרחות בחטיבה העליונה. לטענתו, שעות אלו הועברו ליחידת הלימוד השנייה

בית הדין דחה את עתירת ההורים כנגד סגירת התיכון הפרטי למדעים בדבוריה

חוקי בתלמידיו, מכיוון שביה"ס אינו מפוקח על ידי משה"ח בטיחותית, ביטחונית או פדגוגית. מנהלת מחוז צפון, אורנה שמחון, מסרה לקו לחינוך, כי החלטת בית הדין היא מסר ברור לכל מיני עמותות הפותחות בתי"ס ללא רישיון. לדבריה; "יש אחריות ציבורית וחינוך לשוויון. לא אתן יד לכך, שכל הורה שיכול לשלם יפתח לו ביה"ס". שמחון הוסיפה, כי בשיחה שקיימה לאחרונה עם הורי התלמידים בתיכון למדעים היא הציגה בפניהם שתי חלופות שעליהם לבחור באחת מהן עם סגירתו. חלופה אחת היא שתלמידי הכיתות הנמוכות ישתלבו בלימודים בתיכון הרשמי בדבוריה, ותלמידי י"א-י"ב יסיימו את הלימודים בתיכון מאר-אליאס באעבלין, שבו, כאמור, הם רשומים כתלמידים מן המניין. החלופה השנייה היא שכל תלמידי ביה"ס יעברו לתיכון דבוריה. אם אכן יבחרו ההורים באפשרות זו, מתחייבת שמחון לכך שבתיווך יפתחו מגמות לימוד זהות למגמות המדעיות והטכנולוגיות, שהיו בביה"ס הלא חוקי. שמחון גם מבטיחה, כי למגמות יגויסו מורים מתאימים, ולתלמידים יוענק תגבור לימודי.

בית הדין לעניינים מינהלתיים בבית המשפט המחוזי בירושלים, דחה השבוע את עתירה של הורי תלמידים בתיכון הפרטי למדעים וטכנולוגיה בדבוריה. ההורים ביקשו מבית המשפט להורות למשה"ח לא לסגור את ביה"ס. התיכון למדעים בדבוריה הוקם לפני כשנתיים על ידי קבוצת הורים, שלא היו שבעי רצון מרמת הלימודים בתיכון הרשמי ביישוב. ההורים הקימו ביה"ס המתמקד בקידום המצוינות במדעים וטכנולוגיה. למרות שביה"ס לא קיבל רישיון ממה"ח, ואף הוצא נגדו צו סגירה כבר בספטמבר 2007, הוא המשיך לפעול כשנתיים, ותלמידיו אף ניגשו לבחינות הבגרות. מהחלטת בית הדין עולה, כי הדבר התאפשר, מכיוון שהתלמידים היו רשומים כתלמידים מן המניין בתיכון מאר-אליאס באעבלין, והוגשו ככאלה לבחינות הבגרות, למרות שבפועל לא למדו בביה"ס. תיכון מאר-אליאס באעבלין הוא ביה"ס פרטי הפועל ברישיון משה"ח.

בהחלטתו קבע בית הדין, כי ביה"ס בדבוריה נפתח בניגוד לחוק, ופעל ללא רישיון למעלה משנתיים. בית הדין ציין, כי המשך קיומו של התיכון יפגע בכלל התלמידים בדבוריה. כמו כן יפגע המשך קיומו של התיכון הבלתי

בתל אביב; תוכנית הבחירה לבתיה"ס העל יסודיים תבוטל

לפני מספר חודשים הכריזו שר החינוך, גדעון סער, ומנכ"ל משה"ח, שמשון שושני, על תוכנית ניסוי לפתיחה מבוקרת של אזורי הרישום. התוכנית אמורה להתחיל בשנת הלימודים הבאה במספר יישובים. לעומת ראשי משה"ח, עומדת עיריית תל אביב לבטל תוכנית דומה כבר בשנת הלימודים הבאה. כך עולה ממידע שהגיע לקו לחינוך. על ביטול הבחירה לבתיה"ס בחינוך העל יסודי בתל אביב ממליצה ועדת היגוי עירונית, המסיימת בימים אלו את עבודתה. בעיריית תל אביב מסרבים להגיב למידע, בטענה כי ועדת ההיגוי עדיין מתכנסת, ומסקנותיה טרם הוצגו בפני מנהלי בתיה"ס. גם מספר מנהלי בתי"ס על יסודיים, שאליהם פנה קו לחינוך, סירבו להתייחס למידע מסיבה זו. מסקנות ועדת ההיגוי יוצגו בפני המנהלים ב-30 בנובמבר.

תוכנית הבחירה לבתיה"ס העל יסודיים, שהונהגה בתל אביב כבר בשנות ה-90, נחשבת למוצלחת. כך, לדוגמה, מצוין בדו"ח מ-2002 שערך מרכז המחקר של הכנסת, בנושא "אזורי רישום - בחירת הורים"; "תוכנית הבחירה בתל אביב הביאה לשיפור באיכות החינוך, כיוון שהבחירה, בצירוף אוטונומיה של ביה"ס והשקעה בשיפור החינוך, שימשה כזרז לתהליכי שיפור במקומות מסוימים, ויצרה פלורליזם חינוכי".

עם זאת, בשנים האחרונות חריפה בהרשמה לבתיה"ס העל יסודיים בעיר הבעיה של עודף ביקוש למספר מצומצם של בתי"ס על יסודיים, הנתפסים כמוצלחים במיוחד, לעומת ביקוש דל לבתי"ס אחרים.

■ **נחנך ביה"ס היסודי הממוגן שער הנגב - שר החינוך, גדעון סער, השתתף ביום חמישי שעבר בטקס חנוכת מבנה ביה"ס היסודי הממוגן, שער הנגב, שבאזור עוטף עזה. בטקס חנוכת ביה"ס השתתפו גם שרת החינוך לשעבר, חברת הכנסת יולי תמיר, מנהלת מחוז דרום, עמירה חיים, וראש מועצת שער הנגב, אלון שוסטר.**

ביה"ס נמצא בימים אלה בתהליך מואץ של הצטיידות בטכנולוגיות מתקדמות. בכיתות יוצבו מחשבים ניידים ולוחות אינטראקטיביים.

ביותר של פיקוד העורף בתחום המיגון. העלות הכוללת של בניית ביה"ס הסתכמה בכ-20 מיליון ש"ח, מתוכם הוקצו כשני מיליון ש"ח על ידי המועצה האזורית שער הנגב. עוד נמסר, כי ביה"ס נמצא בימים אלה בתהליך מואץ של הצטיידות בטכנולוגיות מתקדמות. בכיתות יוצבו מחשבים ניידים ולוחות אינטראקטיביים. ההצטיידות מתקיימת במסגרת פרויקט "דור ג'", שמפעיל משה"ח במוסדות החינוך ביישובי עוטף עזה. מטרת הפרויקט היא לאפשר לבתיה"ס באזור לקיים למידה מרחוק בעתות חרום.

יום עיון בנושא:

חיפוש גורלי

החברה בישראל מחפשת מורים טובים

יתקיים ביום רביעי, א' בכסלו תש"ע, 18 בנובמבר 2009, בין השעות 9:30-16:10 במכון מופ"ת, רח' שושנה פרסיץ 15, קרית החינוך תל אביב

ז"א הקהילה: לנרשמים מראש - 60 ש"ח לנרשמים ביום העיון - 80 ש"ח

הרשמה בטלפון: 03-6901426/416 או **בחנות הווירטואלית של מכון מופ"ת** <http://shop.macam.ac.il>

לפרטים נוספים: www.mofet.macam.ac.il/iun

שחיקה? לא כאשר מנהל ביה"ס, המורים וההורים שותפים לאותם ערכים

קונצנזוס לגבי הערכים גורם למשיכה חיובית

במחקר נמצא, כי בבתי"ס שבהם הקונצנזוס הערכי בין המנהל למורים ולהורים היה גבוה, הייתה גם שיתופיות רבה יותר מאשר בבתי"ס שבהם הקונצנזוס על הערכים היה נמוך. בבתי"ס שבהם נמצא קונצנזוס גבוה לגבי הערכים, גם נמצאה אצל המנהל רמת שחיקה נמוכה.

המסקנה של עורכת המחקר מממצא זה היא, שאחד הגורמים המשמעותיים לאינטראקציה חיובית בין המנהל, המורים וההורים, הוא קונצנזוס בערכים. במחקר מוסבר, כי קונצנזוס לגבי ערכים גורם למשיכה חיובית, רגשית וקוגניטיבית, בין אנשים. לעומת זאת, מחסור בקונצנזוס לגבי הערכים גורם לקשרי עבודה המאופיינים באי-ודאות, גירוי יתר וקונפליקטים. קשרי עבודה מסוג זה מגבירים את תחושות הלחץ והמתיחות אצל המנהל וגורמים להגברת השחיקה שלו.

שמרנות דווקא מונעת שחיקה

אחת מהשערות המחקר הייתה, שככל שהמנהל יהיה פתוח יותר לשינויים ופחות שמרן כך גם תהיה האינטראקציה שלו עם המורים וההורים משתפת יותר ורמת השחיקה שלו – נמוכה יותר. בניגוד להשערה זו נמצא במחקר, כי דווקא מנהלי בתי"ס המאמינים בערכים של שמרנות, גילו שיתופיות רבה יותר עם המורים וההורים. בקרב מנהלים אלו גם רמת השחיקה הייתה נמוכה יותר מאשר בקרב מנהלים שהתאפיינו בפתיחות לשינויים. במחקר מצוין, כי ייתכן שדווקא בסביבת עבודה דינאמית ומורכבת כמו ביה"ס, משמשים ערכים שמרניים כמנגנון הגנה המגביר את תחושת השליטה, מצמצם אינטראקציה של קונפליקט, ובולם את תהליך השחיקה.

המסקנה שמסיק המחקר מממצא זה היא, שתפקידו של מנהל ביה"ס כפול. מחד עליו לעודד יזמות, חידושים ושינויים, על פי רצונם של קובעי מדיניות החינוך. מאידך עליו לשמור על יציבות הארגון בכל הנוגע להתנהלות החינוכית היום-יומית, כך ששותפי התפקיד יחוו בטוחים ומוגנים. חידושים ושינויים תמידיים עלולים לזעזע את ביה"ס, ולהאיץ את תהליך השחיקה של העומד בראשו.

במחקר המלא ניתן לעיין באתר "הספרייה הווירטואלית" של אוניברסיטת חיפה.

האם יש חשיבות לכך שמנהל ביה"ס ו"שותפי התפקיד" שלו – המורים וההורים, יהיו בעלי אותם ערכים? על פי מחקר שנערך לאחרונה התשובה לכך היא חיובית. המחקר מצא, שהאינטראקציה בין מנהל ובין שותפי התפקיד שלו, החולקים את אותם ערכים, טובה יותר מאשר כאשר המנהל ושותפי התפקיד שלו אינם חולקים את אותם ערכים. כמו כן נמצא במחקר, כי כאשר המנהל, המורים וההורים חולקים ערכים זהים, נמוכה תחושת השחיקה של המנהל. המחקר, ששמו הוא "שחיקת מנהלי בתי"ס; דפוסי האינטראקציה עם שותפי התפקיד כגורם מתווך בקשר שבין קונצנזוס בערכים לרמת השחיקה", נערך על ידי נלי מאייסי-מלגיאק, במסגרת עבודה לתואר שלישי בפקולטה לחינוך באוניברסיטת חיפה.

שיטת המחקר

במחקר השתתפו 106 מנהלי בתי"ס יסודיים ממלכתיים מאזור חיפה והצפון, 1,216 מורים ו-362 הורים, החברים בוועדי ההורים של בתי"ס.

המנהלים מילאו במסגרת המחקר ארבעה סוגי שאלונים; שאלון ערכים, שאלונים לבדיקת דפוסי האינטראקציה שלהם עם המורים וההורים, שאלון לבדיקת רמת השחיקה ושאלון על פרטי רקע. המורים וההורים מילאו במסגרת המחקר שאלון ערכים ושאלון על פרטי רקע.

בשאלון הערכים נבדקו 57 ערכים. כל ערך בשאלון ניתן לשייך לאחד מארבעה "טיפוסי על" שהם: "מיקוד בעצמי", "מיקוד מעבר לעצמי", "פתיחות לשינויים" ו"שמרנות". ארבעת טיפוסי העל מופו על ידי חוקרי החינוך הידועים שוורץ ובילסקי (Schwartz and Bilsky).

על פי המחקר, מנהל המחזיק בערך "מיקוד בעצמי" הוא בעל נטייה להבלטת האני ומכוונות רבה להצלחה אישית. הערכים המנחים מנהל כזה הם – כוח, הישגיות ונהנתנות.

לעומת זאת, מנהל המחזיק בערך "מעבר לעצמי", הוא בעל נטייה להתעלות מעבר לצרכיו האישיים. מנהל כזה מונחה על ידי ערכים כמו דאגה לרווחת הזולת, שוויון, אוניברסאליות וטוב לב. מנהל המחזיק בערך "פתיחות לשינויים", מעריך חשיבה עצמאית ומעודד אותה. מנהל כזה מונחה על ידי ערכים כמו הכוונה עצמית וגרייה.

מנהל המחזיק בערך "שמרנות", הוא בעל נטייה לשמר מנהגים מסורתיים ולשמור על המצב הקיים. מנהל כזה מתנהל על פי ערכים כמו ביטחון, קונפורמיות ומסורתיות.

בשאלון דירגו המנהלים, המורים וההורים את הערכים בהתאם לחשיבותם. משתתפי המחקר העניקו לכל ערך ציון הנע מ-1, המוענק לערך המנוגד לעקרונות הנשאל, ועד לציון 7, המוענק לערך חשוב מאוד בעיני הנשאל.

האינטראקציה בין המנהלים למורים ולהורים נבדקה באמצעות שאלונים למנהלים. המנהלים דירגו בשאלונים מ-1 עד 7 מצבים של שיתוף ומצבים של קונפליקט, על פי מידת השכיחות שלהם בבית ספר. רמת השחיקה נבדקה באמצעות שאלון בן 22 שאלות. השאלות בחנו את רמת התשישות, ההתבדלות ואי שביעות הרצון מהזולת בקרב המנהלים. רמה גבוהה של רגשות אלו מצביעה על רמת שחיקה גבוהה.

מנח"ה - מערכת ניהול חוגים והדרכה
מבית "אור-סופט - מערכות מידע"

מערכת רישום הפקת קבלות וחשבוניות מס
 חיובי אשראי והוראות קבע
 חישובי שכר
 מערך שיווק SMS, דוא"ל
 ניהול מלאי
 ממשקים להנה"ח ושכר
 ועוד פתרונות לניהול יעיל ופשוט

אור סופט
 מערכות מידע

לפרטים לחץ על הקישור בצד שמאל של העיתון

■ במחוז מרכז; המנהלים מפתחים תוכניות הערכה בית ספריות – במחוז מרכז מופעלות השנה מספר תוכניות לקידום ההישגים במגזר הערבי.

מנהלת ביה"ס היסודי איבן סינא ב' בטייבה, מוזנה טיבי, שותפה בבניית התוכניות ומסייעת להוביל את יישומן בבתי"ס. ביי"ס איבן סינא ב' זכה תחת ניהולה של טיבי בפרס החינוך הארצי, בשנת תשס"ה. בראיון לקו לחינוך מתארת טיבי כמה מהתוכניות.

אחת התוכניות עוסקת בפיתוח הערכה בית ספרית פנימית. התוכנית מתקיימת השנה בליווי אקדמי של מכללת בית ברל. מטרת התוכנית היא להכשיר מנהלי בתי"ס ובהמשך להעריך את עבודתם, את עבודת הרכזים והמורים והישגי התלמידים. לדברי טיבי, כבר בשנת הלימודים שעברה החל ביישום תוכניות הערכה בית ספריות בבתי"ס במגזר הערבי במחוז, בהתאם להנחיות הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך. בעקבות התנסות זו הוחלט, כי ליווי צמוד של אנשי מקצוע מהאקדמיה יסייע למנהלים לפתח את תהליכי ההערכה הבית ספריים. לדברי טיבי, בתוכנית משתתפים השנה מנהלים וצוותי מורים מובילים מתשעה בתי"ס יסודיים וחסויבות ביניים. משתתפי התוכנית לומדים מודלים של הערכה בית ספרית ומטמיעים אותם בבתי"ס שלהם. טיבי מציינת, כי בתוכנית משתתפים מנהלים ותיקים וחדשים, שכבר התנסו אשתקד בביצוע תהליכי ההערכה בית ספריים וגילו נכונות להשתתף בניסוי. לתוכנית נבחרו מנהלי בתי"ס יסודיים וחסויבות ביניים, במטרה ליצור ביניהם שותפויות ולשפר את הרצף החינוכי במעבר מביה"ס היסודי לחטיבת הביניים.

פרויקט מחוזי נוסף, שנמצא בראשית דרכו בימים אלה, מתמקד בפיתוח חומרי למידה בערבית. הפרויקט מתקיים בליווי אקדמי של מכללת בית ברל ובסיוע המפמ"ר לערבית. מטרת הפרויקט היא לפתור את בעיית המחסור בחומרי למידה בערבית, המתמקדים בפיתוח החשיבה וקידום המצוינות. בפרויקט משתתפת קבוצה של מורות מצטיינות לערבית ואנשי אקדמיה המתמחים בשפה.

תוכנית נוספת, המופעלת זו השנה השלישית בבתי"ס יסודיים במחוז, מתמקדת בהעצמת תלמידים מצטיינים בכיתות ד' ו-ה'. התלמידים מקבלים תגבור במתמטיקה, מדעים ואומנות. התוכנית ממומנת על ידי משה"ח, הרשות המקומית וההורים. בתוכנית, שהיקפה התרחב השנה, משתתפים בתי"ס היסודיים בטייבה, גילג'וליה וטירה.

■ נפתחה שנת הפעילות השביעית בתוכנית "חושבים חיובי" – תוכנית "חושבים חיובי" של חברת אינטל ישראל, החלה את שנת פעילותה השביעית. מטרת התוכנית היא לקדם את ההישגים במתמטיקה, מדעים ואנגלית בקרב תלמידי תיכונים.

השנה ישתתפו בתוכנית כ-300 מתנדבים, עובדי אינטל ו-11 חברות עתירות ידע נוספות. המתנדבים יעניקו במשך שנת הלימודים שיעורי עזר למאות תלמידים. התוכנית, שהחלה לפעול לראשונה באינטל פתח תקווה לפני כשש שנים, התרחבה מאז לכל היישובים שבהם יש לחברה מרכזי פיתוח – חיפה, קריית גת, ירושלים וקיבוץ יקום.

מחברת אינטל נמסר, כי התוכנית הביאה לעלייה משמעותית בהישגי התלמידים, שבעקבותיה אימצו חברות רבות את

המודל. התוכנית היא חלק מהתוכנית הבינלאומית "אינטל תורמים בריבוע", שבמסגרתה מעניקה קרן אינטל לביה"ס 200 דולר עבור כל 20 שעות התנדבות של עובדי החברה. בשנת 2008 הוענקו במסגרת התוכנית מאות אלפי שקלים לבתי"ס ברחבי הארץ.

■ באורט עכו; תוכנית לימודים באוקיאוגרפיה – בקריית החינוך אורט בעכו נפתחה בסוף החודש שעבר תוכנית לימודים חדשה לתלמידים מצטיינים בשם "אוקיאוגרפיה – מדעי הים". התוכנית היא תוצר של שיתוף פעולה בין רשת אורט, עיריית עכו, משה"ח, חברת רפאל וקריית החינוך. את התוכנית מלווה בייעוץ אקדמי האוניברסיטה העברית. בתוכנית ישתתפו השנה תלמידים מצטיינים מכיתות ט' בקריית החינוך. התלמידים שיסיימו את התוכנית בהצלחה, יוכלו ללמוד בשנה הבאה במסלול מיוחד לאוקיאוגרפיה, שייפתח במגמה ההנדסית-מדעית, בחטיבה העליונה של קריית החינוך.

בתוכנית הלימודים באוקיאוגרפיה משולבים נושאים בביולוגיה, פיזיקה, גיאולוגיה, מדעי כדור הארץ וגיאוגרפיה. הלמידה מבוססת על חקר, ומשולבים בה סיורים לימודיים. הלימודים בתוכנית יתקיימו במרכז מצוינות למדעי הים, שיוכשר למטרה זו באשכול הפיס של קריית החינוך.

■ בראש העין; מסלול לימודים במוזיקה גם בחטיבות הביניים – בחטיבות הביניים גוונים והיובל בראש העין נפתח בשבוע שעבר מסלול ללימודי מוזיקה. בכך מושלם בכל חטיבות הגיל ביישוב רצף תוכניות לימודים במוזיקה. לפני כארבע שנים הכריז ראש העיר, משה סיני, על ראש העין כ"עיר מוזיקלית". במהלך השנים האחרונות, הונהגו במערכת החינוך בעיר תוכניות לימודים במוזיקה בגני הילדים ובארבעה בתי"ס היסודיים, והוקמה מגמת מוזיקה בתיכון בגין. מחזור ראשון של בוגרי המגמה סיים את הלימודים אשתקד. כמו כן הוקמה תזמורת בכל אחד מבתי"ס. במסגרת לימודי המוזיקה בחטיבות הביניים, יילמדו התלמידים על תולדות המוזיקה, נגינה בהרכבים, שירת מקהלה ונגינה בתזמורת.

לימודי הוראה

■ במכללת הדסה נפתח מסלול לימודים לתעודת

הוראה – מכללת הדסה ירושלים פתחה השנה, לראשונה, מסלול לימודים לקראת תעודת הוראה. מהמכללה נמסר, כי המסלול נפתח במסגרת שיתוף פעולה עם המכללה האקדמית לחינוך דוד ילין ומשה"ח. המסלול מיועד לסטודנטים מהחוגים למדעי הבריאות והחיים ומדעי המחשב. מהמכללה נמסר עוד, כי המסלול יאפשר לסטודנטים לבנות מספר אלטרנטיבות לקריירה עתידית תוך כדי הלימודים לתואר הראשון, שאחת מהן היא ההוראה.

במסגרת המסלול יכולים הסטודנטים להשתתף במהלך לימודיהם במכללה בקורסים שמקנים להם נקודות זכות לתעודת הוראה, העוסקים בתהליכי חשיבה, עמידה מול קהל והעצמה אישית. הקורסים ניתנים לסטודנטים ללא תשלום. סטודנט במסלול שיבחר לעסוק בהוראה, יצטרך עם תום לימודיו במכללת הדסה ללמוד שנה נוספת במכללת דוד ילין, כדי להשלים את הזכאות לתעודת הוראה.

יזמות חינוכית

■ נציג הפרקליטות הציבורית הסביר לתלמידים על ההליך הפלילי – נציג מהפרקליטות הציבורית השתתף בשבוע שעבר במפגש עם תלמידי כיתות ח' ו-ט' באורט אלון יקנעם. המפגש התקיים במסגרת תוכנית הסברה ומניעה משותפת לסנגוריה הציבורית, הממונה על חוק זכויות התלמיד במשה"ח, טובה בן ארי, ומחוז צפון. נושא התוכנית הוא "הקטין בהליך הפלילי". במהלך המפגש הסביר נציג הפרקליטות לתלמידים מונחים כמו: "חוק הנוער", "קצין מבחן", "אחריות פלילית", "רישום פלילי", "התיישנות הרישום הפלילי" ו"תעודת יושר". כמו כן סיפר נציג הפרקליטות לתלמידים על רשימת 77 המקצועות שרישום פלילי מונע אפשרות לעסוק בהם, ועל כלא אופק לבני

התוכנית מבוססת על הניסיון רב השנים של הפרקליטות הציבורית בטיפול בבני נוער, שנגדם הוגש כתב אישום פלילי.

נוער. התלמידים העלו במפגש מגוון שאלות, כמו "האם מותר לי לשאת בכיסי סכין, כשאני הולך ברחוב חשוך בשעת לילה מאוחרת?"

התוכנית מבוססת על הניסיון רב השנים של הפרקליטות הציבורית בטיפול בבני נוער, שנגדם הוגש כתב אישום פלילי. מניסיון זה עלתה התובנה, כי מודעות גדולה יותר בקרב בני הנוער

חינוך מיוחד

■ 220 הורים חתמו על עצומה להקמת ביי"ס פרטי לחינוך מיוחד במודיעין – כ-220 הורים חתמו על עצומה הקוראת להקמת סניף של ביה"ס לחינוך מיוחד תום במודיעין. לדברי יוזמת העצומה, שבנה לומד בבי"ס תום בגבעתיים; "זו הפעם הראשונה מאז היכנסו למערכת החינוך בגיל 3, תקופה של 12 שנה, שבני הולך למסגרת שבה הוא אינו סובל, וניסיתי מסגרות שונות – כיתה רגילה וכיתה קטנה. ביי"ס זה הפך את חייו מגיהנום מתמשך במערכת שלא מתאימה לו, לחיים סבירים ואפילו נעימים. זאת למרות שהוא צריך לקום בחמש וחצי בבוקר כדי להגיע בזמן לביה"ס, מאחר והוא בא מרחוק". האם אף ממליצה להעניק את פרס החינוך למנהלת רשת בתיה"ס תום, מיקי הירשפלד.

רשת בתיה"ס, ששמה שונה לאחרונה לבתי"ס אקשטיין, שייכת לארגון בית אקשטיין. הארגון מעניק שירותים לבעלי פיגור, לקויות למידה מורכבות ובעיות נפשיות. מדובר ברשת בתי"ס פרטיים, המוכרים על ידי משה"ח. הרשת מפעילה שמונה בתי"ס לחינוך מיוחד לתלמידים בעלי אינטליגנציה תקינה – ארבעה לבעלי לקויות למידה וארבעה לבעלי בעיות נפשיות. לדברי הירשפלד, בתי"ס עובדים על פי מודל אמריקני שכותרתו היא "איכות חיים ותמיכות". על פי המודל נבדק בתחילה כיצד תופס התלמיד את איכות חייו ומהן השאיפות שלו. אחר כך נערך מיפוי הבוחן את רמת התפקוד של התלמיד ומה הן התמיכות הרגשיות והלימודיות שלהן הוא זקוק. בהמשך נבנית לתלמיד תוכנית תמיכה אישית – חינוכית, רגשית וחברתית, שעל פיה עובד איתו צוות ביה"ס. הירשפלד מציינת, כי חלק מהתלמידים נבחנים בבחינות הבגרות ואף זוכים להישגים מצוינים בהן. לדבריה, בימים אלה מתקיים משא ומתן עם עיריית מודיעין על הקמת ביי"ס של הרשת ביישוב.

למשמעות מרחיקת הלכת של הגשת כתב אישום, ואף רישום פלילי בלבד, על חייהם, עשויה למנוע מהם מלעבור על החוק. במסגרת התוכנית מעבירים נציגי הפרקליטות הציבורית פעילות הסברה בכיתות ו' בבתי"ס יסודיים ובבתי"ס על יסודיים. ממחוז צפון נמסר, כי פעילויות נוספות במסגרת התוכנית יתקיימו בקרוב בבתי"ס במועצה האזורית גלבע וביישובים של המגזר הערבי בצפון.

במפגש השתתפו גם סגנית הסנגור הציבורי במחוז צפון, עו"ד טל אברהם, עו"ד שלומי טדרי, מהסנגוריה הציבורית לנוער בצפון, מפקח היישוב, חיים לק, והרפרנט המחוזי לנושא חוק זכויות התלמיד, גימיל עווידה.

■ תלמידי כיתת "מצוינות-מנהיגות" עסקו בדילמה מוסרית – תלמידי כיתת "מצוינות-מנהיגות" באורט ליבוביץ בנתניה, משתתפים בתוכנית לימודים מוגברת במתמטיקה, אנגלית ובמקצועות בחירה שונים. בנוסף לכך, משתתפים התלמידים בסדנת מנהיגות בכיתה י' ובסדנאות יזמות בכיתה י"א. כמו כן משתתפים תלמידי הכיתה במפגשים עם מנהיגים מתחומי הכלכלה, התעשייה, האומנות, שמירת הסביבה וצה"ל. כך, לדוגמה, נפגשו התלמידים לאחרונה עם קצין הקומנדו הימי במילואים, רס"ן אריק. קצין הקומנדו הציג במפגש בפני התלמידים דילמה מוסרית, שעסקה בצוות מבצעי שנתקל במהלך משימה בשטח מדינת אויב בשני כפריים. התלמידים היו צריכים "להיכנס לנעליו" של ראש הצוות ולהכריע מה לעשות בכפריים. כיתות מצוינות-מנהיגות מופעלות באורט ליבוביץ' מזה שש שנים.

נעמן-התמודדות

מכון שלם

שחוק/ה מהוראה או עבודה?

מתוח/ה או לחוץ/ה

בגלל בעיה אישית או משפחתית?

ניא לקבל סיוע בהתמודדות עם הפסיו

הטבה ייחודית לעובדי הוראה

משרד החינוך,

באמצעות מכון "שלם" ומכון "נעמן-התמודדות"

משפר את תנאי העבודה ומסבסד לעובדי ההוראה –

שירותי יעוץ וטיפול פסיכולוגי

יעוץ וטיפול אישי, זוגי ומשפחתי

עזרה בהתמודדות עם מתח וחרדות

סיוע במצבי שחיקה ומשבר

השירות ניתן תוך שמירה על סודיות מוחלטת

מוקד שירות ארצי בטלפון: 03-9502343

■ קבוצת העילית – 25 מנהלי בתי"ס מכל המגזרים במחוז, השתתפו לאחרונה במפגש ראשון במסגרת התוכנית "מנהיגות פדגוגית פורצת דרך". המפגש התקיים במרכז הפסג"ה בעפולה. לתוכנית התקבלו מנהלים מצטיינים, שהם בעלי תואר שני לפחות וותק של ארבע שנים בניהול. ממשותפי התוכנית נדרש לגלות מוטיבציה גבוהה ליזמות והובלת שינויים בביה"ס, כמו גם נכונות לתרום לעשייה החינוכית במחוז. מנהלת המחוז, אורנה שמחון, אמרה באירוע, כי משותפי התוכנית הם "סיירת מטכ"ל חינוכית וקבוצת העילית מבין המנהלים בצפון".

מהמחוז נמסר, כי התוכנית היא דו-שנתית, בהיקף כולל של 120 שעות. המנהל הפדגוגי של התוכנית הוא ד"ר יורם הרפז, ממכללת בית ברל. את התוכנית מלוות המדריכה, מלי נץ, והמפקחת על ההשתלמויות, ההדרכה ומרכזי הפסג"ה במחוז, ענת כהן.

מחוז מרכז

■ חזרו – בתום שביתה בת שלושה שבועות, חזרו בראשית השבוע ללימודים תלמידי ביי"ס גולדה בכפר סבא. בשבועות הבאים ילמדו התלמידים במתחם ששימש בעבר את ביי"ס השרון, וכיום – את אגף הרווחה של עיריית כפר סבא. התלמידים אינם לומדים במתחם ביי"ס גולדה כבר למעלה משנתיים, בעקבות גילוי של גזים רעילים. מקור הגזים היה, כנראה, צינור ביוב שזרם מתחת לביה"ס.

אשתקד ביצעה עיריית כפר סבא עבודות להסטת הצינור. בחודש אוגוסט האחרון כבר קבעו מומחי המשרד להגנת הסביבה ומשרד הבריאות, כי ניתן לחזור ללמוד בשטח ביה"ס. התלמידים, שפוזרו ללמוד בארבעה מוקדים בעיר, היו אמורים לחזור לביה"ס מייד לאחר סוכות.

למרות קביעת המומחים, טענו ההורים, שנעזרו במומחים מארגון "אדם, טבע ודין", שבשטח ביה"ס נמצאים עדיין גזים רעילים, והשביתו את הלימודים. בשבוע שעבר הושגה סוף-סוף הסכמה בין העירייה להורים, שעל פיה, כאמור, התלמידים ילמדו בבי"ס השרון, ולא יחזרו עדיין ללמוד במתחם ביי"ס גולדה. במכתב ששיגרה העירייה לוועד ההורים של ביה"ס נטען, כי מתחם ביי"ס גולדה אמנם נקי ובטוח ללימודים, אך מתוך התחשבות ברווחת הילדים והצוות החינוכי הוחלט להשיבם, לעת עתה, ללימודים בבי"ס השרון.

■ אבן הפינה – טקס הנחת אבן הפינה לביה"ס היסודי החמישי בגן יבנה התקיים בשבוע שעבר. שעות ספורות לאחר הטקס כבר החלו העבודות להכשרת האתר לבנייה. מדובר בביה"ס השלישי הנבנה בגן יבנה בחמש השנים האחרונות, בעקבות הגידול המואץ במספר המשפחות הצעירות

מדובר בביה"ס השלישי הנבנה בגן יבנה בחמש השנים האחרונות.

המתגוררות ביישוב. כמו כן הוקמו בשנים האחרונות בגן יבנה ארבעה גני ילדים ומועדון נוער.

בטקס השתתפו, בין היתר, ראש המועצה, דרור אהרון, רב היישוב, משומר צוברי, ותלמידים מביה"ס היסודי אילן רמון, שהופיעו בקטעי שירה וקריאה. בסיום הטקס הוטמנה באדמת האתר מגילת הייסוד של ביה"ס.

מחוז תל אביב

■ "כולנו שונים" – בחולון ייפתח היום "שבוע הנוער", שיימשך עד ל-23.11.2009. הנושא המרכזי של השבוע יהיה "כולנו שונים וטוב שכך". מערייית חולון נמסר, כי השנה החליטו בני הנוער ואנשי החינוך הנוטלים חלק בארגון השבוע, כי יש לחזק בקרב בני הנוער את המודעות לערך קבלת השונה. ההחלטה התקבלה בעקבות הרצח במועדון בר-נוער של הקהילה ההומו-לסבית בתל אביב. במסגרת השבוע יתקיים "הקונגרס הציוני החלונאי", שיעסוק בנושא שונות וצדק חברתי. כמו כן, ישתתפו נציגים מכל בתי"ס בעיר בפעילויות "הזמנה לשקט", שמנחים מדריכים חירשים, ו"דיאלוג בחשיכה", שמנחים מדריכים עיוורים, במוזיאון הילדים. הפעילויות מתמקדות אף הן בקבלת השונה.

במסגרת שבוע הנוער גם יוקם בספורטק בחולון מתחם של צה"ל, שבו יציגו יחידות הצבא עמדות אקטיביות ומגוון כלי נשק. כמו כן יתקיימו במקום הופעות של להקות צבאיות וזמרים.

לציון מלאת 70 שנה לחולון, תציג במהלך שבוע הנוער תנועת הנוער העירונית הצ"ב תערוכה ברחבת בניין מינהל החינוך בעיר. התערוכה תכלול מיצגים הסוקרים תקופות שונות בהיסטוריה של העיר.

כמו כן יתקיימו בשבוע הנוער; יום חילופי שלטון של נציגי התלמידים עם בכירים בעירייה, כנס מנהיגות צעירה, תחרות הזמר "שבלול הזהב", תחרות להקות צעירות, ולראשונה גם תחרות לכוריאוגרפים צעירים.

■ ביקר – מייסד ונשיא רשת בתי"ס HTH – HI TECH HIGH, גירי גייקובס, ביקר לאחרונה בבת ים.

גייקובס הקים רשת מצליחה של בתי"ס ייחודיים בסאן דיאגו שבארצות הברית, שבהם מושם דגש על העצמה ומתן יחס אישי לכל תלמיד. שיטת הלימודים בבתי"ס מתמקדת בלמידת חקר עצמאית וקבוצתית בתחומי עניין מגוונים. מעיריית בת ים נמסר, כי גייקובס ביקש לבחון בביקורו את שיטת החינוך האישי, הנהוגה במערכת החינוך בעיר מזה כחמש שנים. עוד נמסר, כי משלחת חינוכית מבת ים ערכה בקיץ האחרון סיור לימודי בבתי"ס של רשת HTH והתרשמה מאוד משיטת הלימוד הנהוגה בהם. כעת בוחנת העירייה אפשרות ליישם את השיטה בבת ים. במסגרת הביקור בבת ים השתתפו גייקובס וראש עיריית בת ים, שלומי לחיאני, במפגש עם ארבעה תלמידי י"א בבי"ס רמות, שהציגו באנגלית את עקרונות שיטת החינוך האישי ויישומם בביה"ס. בסיוור גם צפה גייקובס "במעגל שחרית" – מפגש הבוקר האישי של מורה "חינוכאי" עם קבוצת התלמידים שבאחריותו. יש לציין, כי בארץ כבר משולבת מזה כשנתיים שיטת הלימוד של HTH במספר בתי"ס של המינהל לחינוך התיישבותי-פנימייתי, כמו כפר הנוער אשל הנשיא, בעקבות ביקור שערכה קבוצה של מנהלים מהחינוך ההתיישבותי בבתי"ס של הרשת בסאן דיאגו.

מחוז דרום

■ משלחת – משלחת ובה 135 תלמידי י"ב משלושת התיכונים באילת, יצאה בתחילת השבוע למסע בן שבוע בפולין. במסגרת המסע ביקרו התלמידים בגטו קראקוב, אושוויץ, מחנה ההשמדה מיידנבק, לובלין, בית הקברות היהודי ובית היתומים של קורצ'אק בוורשה, ונפגשו עם בני נוער מפולין.

עיריית אילת הקצתה 70 אלף ש"ח למלגות לתלמידים שביקשו לצאת למסע, אך משפחותיהם לא יכלו לעמוד בעלותו.